

Nieuwsbrief PFR Updates - Nummer 23, 2016

Nummer 23, 2016

Redactie: W.M. Schrama, L. Hu, M. Jonker, M. van der Leeden en J. Tigchelaar.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:4311](#) 31-05-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:2038](#) 31-05-2016

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2016:1989](#) 24-05-2016

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2016:2705](#) 05-04-2016

Rechtbank

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2016:1923](#) 11-05-2016

RECHTSPRAAK

Wrakingsverzoek afgewezen. Verzoeker meent dat de onpartijdigheid van de handelende raadsheren in het geding is nu zijn verzoek om aanhouding is afgewezen. De wrakingskamer is van oordeel dat de gemotiveerde beslissing van de gewraakte raadsheren om het verzoek tot aanhouding vooralsnog af te wijzen niet een zodanig feit oplevert dat aan de onpartijdigheid van de betreffende raadsheren kan worden getwijfeld.

De wrakingskamer constateert dat de gronden voor de wraking van de drie raadsheren van de zittingskamer zijn gelegen in het feit dat zij het verzoek van verzoeker om de behandeling van de familiezaak aan te houden in afwachting van een nieuw raadsrapport vooralsnog hebben afgewezen. Het wel of niet aanhouden van de behandeling van een familiezaak heeft een procedureel karakter en betreft een juridisch inhoudelijke toets door de zittingsrechter. Het behoort tot de taak van de zittingsrechter om, gaande de procedure, (tussen)beslissingen te nemen over onder meer verzoeken tot aanhouding van de zaak. Deze beslissingen kunnen door verzoeker als beslissingen in zijn nadeel worden ervaren. Grond voor wraking bestaat echter alleen als de beslissing een feit oplevert waardoor de rechterlijke onpartijdigheid schade zou kunnen lijden. Het middel van wraking kan geen verkapt rechtsmiddel zijn tegen voor de verzoeker onwelgevallige beslissingen van de zittingsrechter. Tegen de (motivering van de) beslissing zelf kan desgewenst te zijner tijd in cassatie worden opgekomen.

De wrakingskamer is van oordeel dat de gemotiveerde beslissing van de gewraakte raadsheren om het verzoek tot aanhouding van de zaak vooralsnog af te wijzen niet een zodanig feit oplevert dat aan de onpartijdigheid van de betreffende raadsheren kan worden getwijfeld. Uit de beslissing valt geen enkele vooringenomenheid af te leiden. Ook is hieruit niet af te leiden dat de raadsheren het conceptraadsrapport op voorhand al zouden hebben gewaardeerd of dat zij zich hebben laten beïnvloeden door de negatieve beeldvorming over verzoeker. De door verzoeker gestelde objectieve vrees daarvoor is niet objectief gerechtvaardigd. De motivering van de afwijzing van het verzoek is daarnaast ook niet zo onbegrijpelijk, dat het hof de objectieve indruk heeft gewekt vooruitgelopen te zijn op het (eind)oordeel omtrent de vraag

of er een raadsrapport dient te worden opgemaakt betreffende de gezagskwestie.

Volgt afwijzing wrakingsverzoek.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 31-05-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:4311

Zaaknummer: 200.182.604/02

RECHTSPRAAK

Terugbetalingsverplichting partneralimentatie wegens het ontbreken van behoefte.

Anders dan de rechtbank is het hof van oordeel dat de ingangsdatum van de wijziging van de alimentatie moet worden gesteld op 1 juli 2011. De vrouw was en blijft verplicht de alimentatie te betalen vanaf de datum van ontbinding van het huwelijk (26 oktober 2010) tot 1 juli 2011. Gedurende die periode genoot de man een bijstandsuitkering. Nadien had de man inkomens uit loondienst dan wel onderneming die zijn behoefte dekte. Vanaf die datum had de man daarom geen behoefte meer aan een bijdrage in zijn levensonderhoud. De bezwaren van de man tegen het late moment van indiening van het wijzigingsverzoek stuiten daarop af. Wel dient volgens vaste rechtspraak van de Hoge Raad (onder meer HR 6 februari 2015, ECLI:NL:HR:2015:232, *NJ* 2015/92) te worden beoordeeld of een nihilstelling van de alimentatie per die datum van hem kan worden gevegd. Het hof is van oordeel dat daarvan geen sprake is, nu eventuele door de man ontvangen bedragen die ingevolge de regels van artikel 6:43 BW aan de periode na 1 juli 2011 zouden moeten worden toegerekend, zijn huwelijksgelateerde behoefte aan levensonderhoud hebben overstegen.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 31-05-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:2038

Zaaknummer: 200.178.626/01

RECHTSPRAAK

Verdeling gemeenschap van goederen. Heeft de man van zijn moeder onder uitsluitingsclausule geërfd, zodat dat bedrag niet in de te verdelen gemeenschap valt? Neen, oordeelt het hof. De man is door zijn moeder bij testament onterfd. In dat testament ziet de uitsluitingsclausule op hetgeen uit de nalatenschap wordt verkregen. De verkrijging van de man is krachtens een vaststellingsovereenkomst met zijn zuster, die enig erfgenaam is, en niet krachtens erfrecht.

De rechtbank heeft beslist dat de man gerechtigd is tot een reprise uit de huwelijksgoederengemeenschap ter zake van de door hem onder uitsluitingsclausule ontvangen gelden ten bedrage van iets minder dan € 260.000. Zijn ex-echtgenote is van deze beslissing in hoger beroep gegaan. Zij betwist dat dit bedrag onder uitsluitingsclausule is verkregen. Zij krijgt van het hof gelijk.

Het gaat erom of de uitsluitingsclausule die in het testament van de moeder van de man is opgenomen, ziet op de hiervoor genoemde gelden.

Het hof stelt voorop dat aan het bestaan en de kenbaarheid van een uitsluitingsclausule hoge eisen dienen te worden gesteld, nu een dergelijk beding zich niet enkel uitstrekt over de direct betrokkenen, maar ook – in het kader van verhaal en uitwinning – aan derden moet kunnen worden tegengeworpen. Bij de uitleg van een uiterste wilsbeschikking dient weliswaar te worden gelet op de verhoudingen die de uiterste wil kennelijk heeft willen regelen en op de omstandigheden waaronder de uiterste wil is gemaakt, maar daden of verklaringen van de erflater buiten de uiterste wil mogen slechts dan voor de uitleg van een uiterste wilsbeschikking worden gebruikt indien deze zonder die verklaringen geen duidelijke zin heeft (HR 17 november 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA8368).

Het hof gaat vervolgens uit van het testament van de moeder van de man, waarin staat dat de man wordt uitgesloten van haar nalatenschap, zodat hij mitsdien geen erfgenaam van de moeder is of zal zijn. De enige erfgename is de zuster van de man. In de in het testament opgenomen uitsluitingsclausule staat, voor zover van belang, dat al hetgeen uit de

nalatenschap wordt verkregen niet in enige gemeenschap van goederen zal vallen.

De achtergrond van deze erfstellingen is in een notariële verklaring vastgelegd. Uit die verklaring blijkt dat het de bedoeling van de moeder was dat haar zoon en dochter na het overlijden ieder evenveel krijgen. De moeder zegt in de verklaring ten overstaan van de notaris dat haar zoon buiten haar medeweten onder meer de eigendom had verkregen van een haar toebehorend vakantiehuisje en een haar toebehorend huis. Voorts zou de man volgens de verklaring van de zijn moeder vanuit het vermogen van de moeder een boot en een ligplaats hebben verworven.

Met de ex-echtgenote van de man is het hof van oordeel dat ook als de kwestie van de toe-eigening van een deel van het vermogen van de moeder voor haar overlijden zou zijn geregeld, de onterving van haar zoon overeind zou blijven. In dat geval zou het aan de dochter zijn eventueel een regeling te treffen met haar broer, hetgeen ook is gebeurd.

De kwestie is niet voor het overlijden van de moeder geregeld, maar ongeveer een jaar na het overlijden van de moeder. Er is toen tussen de man en zijn zus een vaststellingsovereenkomst gesloten. De vaststellingsovereenkomst bevat de verklaring van de man dat hij berust in zijn onterving en geen aanspraak maakt op zijn legitieme portie. Er is geen voorziening ten aanzien van enige uitsluiting opgenomen.

Het hof concludeert dan ook dat de man niet krachtens erfrecht heeft verkregen. Dat de fiscus akkoord is gegaan met een successieaangifte waarbij de man krachtens erfrecht heeft verkregen, maakt dat niet anders. Dit betekent dat de man geen vergoedingsrecht uit de gemeenschap van goederen toekomt.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-05-2016

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2016:1989

Zaaknummer: 200.171.124/01

Rechters: A.V.T. de Bie, G.J. Driessen-Poortvliet en A.H. van den Berg

Wetsartikelen: 4:63 BW en 7:900 BW

RECHTSPRAAK

Verknochte schuld. Ouders hebben aan hun zoon geld geleend, niet primair mede ten behoeve van zijn toen nog formele echtgenote, maar nu juist om hem in staat te stellen de echtscheidingsprocedure te voeren en op correcte wijze met zijn thans ex-echtgenote af te rekenen. In dit bijzondere geval oordeelt de rechtbank dat de schuld aan de zoon verknocht is en niet valt in de gemeenschap, zodat er geen verhaal op de ex-echtgenote kan plaatsvinden.

Ouders hebben aan hun zoon geld geleend. Zij zijn van mening dat deze schuld ook kan worden verhaald op de inmiddels ex-echtgenote van de zoon, omdat de geldlening is verstrekt tijdens het formele huwelijk van partijen en de betreffende schuld derhalve onderdeel uitmaakt van de huwelijksgoederengemeenschap.

De rechtbank overweegt dat vaststaat dat de geldleningsovereenkomst tussen de ouders en de zoon is gesloten op het moment dat de zoon en zijn inmiddels ex-echtgenote nog formeel in gemeenschap van goederen waren gehuwd. De zoon en zijn ex-echtgenote woonden op dat moment al niet meer samen. Nu het huwelijk is ontbonden voor 1 januari 2012 geldt als uitgangspunt dat de ouders hun vordering kunnen verhalen op zowel het gemeenschapsvermogen als het privévermogen van de echtgenoot, die de schuld aanging. Na de ontbinding van de gemeenschap komt daar op grond van artikel 1:102 BW (oud) nog bij dat iedere echtgenoot voor 50% hoofdelijk aansprakelijk is voor de betaling van de gemeenschapsschulden die door de andere echtgenoot zijn aangegaan.

De ex-echtgenote heeft gemotiveerd betwist dat zij, ondanks voornoemd wettelijke uitgangspunt, voor de schuld aan de ouders aansprakelijk is. Haar verweer komt erop neer dat zij zich beroept op verknochtheid van de schuld aan de zoon. Beoordeeld moet derhalve worden of de door de zoon aangegane schuld bij zijn ouders, als een verknochte schuld moet worden aangemerkt. Naar het oordeel van de rechtbank moet als uitgangspunt worden genomen dat de geldsom die de zoon bij zijn ouders heeft geleend, slechts betrekking had of heeft gehad op het voldoen aan verplichtingen die aan zijn zijde zijn ontstaan door de echtscheiding. Bij de ouders was dit bekend op het moment dat het geldbedrag aan de zoon

werd geleend. De ouders wisten dat de zoon kennelijk liquiditeiten nodig had om de kosten van de echtscheidingsprocedure te dragen en om zijn ex-echtgenote de overwaarde van de voormalige echtelijke woning te kunnen betalen. Uit de inhoud van de geldleningsovereenkomst blijkt dat de ouders nadrukkelijk geld aan hun eigen zoon hebben willen lenen, niet primair mede ten behoeve van zijn toen nog formele echtgenote, maar nu juist om hem in staat te stellen de procedure te voeren en op correcte wijze met zijn inmiddels ex-echtgenote af te rekenen. De vraag of een schuld verknocht is aan een der echtgenoten en daardoor niet in de gemeenschap valt, kan slechts in bijzondere gevallen bevestigend worden beantwoord. Die beantwoording is direct van invloed op de positie van derden. In dit geval zijn de ouders echter aan te merken als direct betrokken derden, die wisten met welk doel zij geld aan hun zoon leenden en vanzelfsprekend wisten van de echtscheiding op het moment dat zij het geld uitleenden.

De rechtbank oordeelt dan ook dat zich in dit bijzondere geval voordoet de verknochtheid van de schuld aan de zoon, zodat de schuld niet in de gemeenschap valt. De vordering van de ouders wordt afgewezen.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 11-05-2016

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2016:1923

Zaaknummer: C/o8/175582 / HA ZA 15-444

RECHTSPRAAK

Hof wijst verzoek verlenging alimentatieduur na ommekomst van twaalf jaar af. De vrouw is op het tijdstip van het verzoek 72 jaar, ontvangt AOW en een vereveningsdeel van het pensioen van de man. Geen uitzonderlijke situatie, ook al speelt de verdien capaciteit van de vrouw in dit geval geen rol, gelet op de korte duur (van 60 tot 65 jaar) voordat de vrouw de pensioengerechtigde leeftijd bereikte.

Partijen zijn ongeveer dertig jaar gehuwd geweest. De vrouw was ten tijde van het huwelijk 30 jaar oud, de man 25 jaar. Ten tijde van de echtscheiding was de vrouw 60 jaar oud. Op 21 januari 2015 is de alimentatieplicht van de man geëindigd. De vrouw heeft op 4 maart 2015 een verlengingsverzoek ingediend.

Het hof overweegt dat ter zake van een verlengingsverzoek als hier aan de orde de alimentatiegerechtigde dient te stellen en in geval van betwisting te bewijzen dat sprake is van een uitzonderlijke situatie die verlenging rechtvaardigt. Bij de beoordeling daarvan kunnen naast de financiële situatie waarin de alimentatiegerechtigde verkeert, onder meer de volgende factoren (in onderlinge samenhang) een rol spelen (vgl. HR 19 december 2008, ECLI:NL:HR:2008:BF3928):

in hoeverre de alimentatiegerechtigde in twaalf jaar tijd alles heeft gedaan wat redelijkerwijs mag worden verwacht om tot financiële zelfstandigheid te geraken, in aanmerking genomen leeftijd, gezondheid, arbeidsverleden en achtergrond; de mate van behoefte aan voortdurende van de uitkering tot levensonderhoud; de verwachting van partijen toen zij huwden; de zorg voor de kinderen en de mogelijkheden die die zorg liet om een bestaan op te bouwen, mede gelet op de leeftijd en het aantal kinderen.

Het hof oordeelt eerst dat de beëindiging van de uitkering voor de vrouw ingrijpend is.

Vervolgens komt aan de orde of beëindiging van de uitkering naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet van de vrouw kon worden gevegd.

Met de rechtbank oordeelt het hof dat in dit verband de verdien capaciteit geen rol van betekenis speelt, gelet op de korte periode na ontbinding van het huwelijk tot de pensioengerechtigde leeftijd.

Maar het hof is er niet van overtuigd dat de vrouw al het redelijke heeft gedaan, gebruikmakend van de haar daartoe ter beschikking staande wegen om tot financiële zelfstandigheid te geraken. In 2002 beschikt de vrouw blijkens haar aangifte inkomstenbelasting over een vermogen van € 80.000. Dat blijkt uit een alimentatiebeschikking van 2005. Zij heeft die vaststelling betwist, maar niet met relevante stukken onderbouwd. Zij had voorts rechtsmaatregelen kunnen treffen om het haar relevante deel van de huwelijksgoederengemeenschap te doen toekomen. Bij gebrek aan andere gegevens gaat het hof ervan uit dat de vrouw nog steeds over een substantieel vermogen beschikt, waarmee zij de inkomensterugval na het einde van de alimentatieplicht kan opvangen.

De vrouw doet een beroep op haar gezondheidssituatie. Die situatie doet, aldus het hof, niet af aan de mogelijkheden die de vrouw ten dienste stonden om haar financiële situatie te verbeteren. Zij had overigens voor het huwelijk al gezondheidsproblemen die er evenwel niet aan in de weg stonden dat zij voor het huwelijk negen jaar bij de politie heeft gewerkt.

Het hof wijst het verzoek om verlenging af.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 05-04-2016

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2016:2705

Zaaknummer: 200.177.980